

Əbülfət MƏDƏTOĞLU
madatoglua@mail.ru

DOĞMA ADAM

Yazıçı-publisist Ələvsət Bəşirlinin 85 yaşına

Belə bir deyim var: Həyat - səhnədir! Mən bu deyimə kimə məxsus olduğunu indi xatırlamıram. Amma az qala 10 günə yaxındır ki, tez-tez xatırlayıram bu deyimə. Təbii ki bu da səbəbsiz deyil. Çünki gözümün qabağına yaşadığım həyatı gətirirəm, başıma gələnləri xatırlayıram və həmin anda öz-özümə sual verirəm:

- Bütün bunların özümədən başqa kiməsə bir dəxli varmı? Kimsə bundan iyne ucu boyda təsirlənibmi? Kimsə buna bir əks-səda veribmi? Və nəhayət, kimsə bunun necə bir yaşam olduğunu hiss edibmi?

Bax bu suallar ayrı-ayrılıqda cavabı ilə birlikdə böyük bir mövzudu, lakin bütünlükdə mənim həyatımdı və eyni zamanda da mənim tamaşaçı kimi oturub baxdığım səhnədi. Orda baş verənləri təkrar yaşamaq həm ağırdır, ikiqat acıdır, amma həm də bu günə şükürlər üçün bir dayaq nöqtəsidir, güvəncdir. Deməli, bütün bunların da ən maraqlı məqamı məhz əvvəldə səsləndirdiyim sualların birinə söykənən bir gerçəklikdir. Həmin sual da mənim yaşamımın ifadəsini qələməndə, sözündə oxucuya çatdıran bir ağsaqqal dostumun həm bədi, həm də gerçək anlamda yanımda olmasıdır. Yeni barəsində indi yazacağım müqtədir qələm sahibi, yazıçı-publisist Ələvsət Bəşirlinin mənim həyatımı ədəbi müstəviyə gətirən "Gecə döyülən qapılar" sənədli-publisist yazısıdır...

Bu gün ailəvi dost olduğum yazıçı-publisist Ələvsət Bəşirlini əvvəllər mən ancaq imzası ilə tanıyırdım. Və təbii ki, bütün tanıdığım imzalar içərisində olan bu imzada bir sanbal var idi, çəki var idi. Oxuyanda hiss edirdim ki, sözün, qələmin sahibi həyatın içindən çıxıb bərkə-boşa düşməyin, sözü qəlpə-qəlpə cümləyə çevirməyin bütün qaydalarını bilir və keçib gəlib onlardan. Ona görə də oxuduğum publisist yazıları, məqalələri mənə bir əminlik yaratmışdı. Bu əminlik də Ələvsət Bəşiri imzasının və sözünün gerçəkliyi ifadə etməsi, fantaziyaadan daha çox, yaşanmış həyatın inikası olması idi. Və...

"Ədalət" qəzetində bir yazı yazmışdım özüm haqqında, yaşadığım barəsində. Orda yazmışdım ki:

*Yandı evim-eşiyim,
Yandı divarım-daşım...
İsit, qoyma üşüyüm,
İsit məni, göz yaşım.*

Bəli, həmin yazını bu gün adını fəxrə çəkdiyim, ruhuna dualar oxuduğum görkəmli yazıçımız Nahid Hacıadə oxuyub mənə zəng etdi:

- Mədətoğlu, düş yanıma. Və mən də başımı aşağı salıb düşdüm Nəşriyyatın 5-ci mərtəbəsində Nahid müəllimin iş otağına. Onunla üzbəüz bir nəfər oturmuşdu. Çöhrəsi mənə tanış gəldi. Hardasa gördüyümü düşündüm. Nahid müəllim məni həmsöhbətinə təqdim etdi:

Ələvsət, Mədətoğlu həm də yaxşı şairdi. Bəxtiyar Vahabzadə ona çox yüksək qiymət verib, - dedi.

Tanıdığım bir şəxsin yanında bu cür tərif, təbii ki, biraz məni sıxdı.

Amma Ələvsət adı yaddaşıma işiq saldı. Xatırladım Ələvsət Bəşirlini. Bax beləcə başladı bizim üzbəüz tanışlığımız. Nahid Hacıadə bizim dostluğumuzun özülünü qoydu. Həmin özül üzərində Bəşiri ailəsi ilə dostluq, bir-birinə ehtiram və etibar boy göstərməyə başladı. Ən vacibi isə həmin ailənin çox incə ruhlu yazıçıları Dilərə xanım Vəkilova Bəşiri və bir də Aynur xanım Bəşiri artıq mənə yeni yaradıcılıq imkanları üçün bir növü yardımçı oldular. Çünki Di-

larə xanımın yazılarım barəsində fikirləri, təklif və iradları bir oxucu və redaktor yanaşması idi. Təbii ki, bu da məsuliyyət deməkdir.

Həmin o görüşdən sonra Ələvsət Bəşirlinin "Ədalət" qəzeti ilə canlı ünsiyyəti demək olar hamıya sirayət etdi. İstər operatorumuz Gülər xanım, istər dizaynerimiz Şamxal bəy, istərsə digərləri Ələvsət Bəşirlinin redaksiyamıza gəlişini həmişə açıq üzlə, xoş ovqatla gözlədilər və qarşıladılar. Çünki Ələvsət Bəşiri redaksiyaya müsbət aura gətirirdi. Onun təması, irad və təklifləri, hətta "bala-larım" deyə müraciəti hamı üçün səmimiyyətin gül çələngi idi. Bir gün də Ələvsət müəllim telefonda mənə dedi ki, Mədətoğlu, yaman kövrəltmiş mənə. Bu şəirin çox düşündürür. Deyəsən, nəse yaranır içimdə. Həmin şəiri təkrar dedi mənə telefonda:

*Qayğılı çəkdiyim, dərddi çəkdiyim,
Bu boyda Bakıda dərddi çəkdiyim!
Mənim azadlıqda şərti çəkdiyim -
Cəzanın adını çəkənlər bilər!*

- Mədətoğlu, nə çəkdiyini, qaçqınlığın, yurdsuzluğun sənə nə yaşatdıqlarını ürəyimə od sala-sala hopdurursan mənə. Hər şeydən məlumatım var. Erməni azgınlığını da, Xocalı faciəsini də, Qaradağlı qətlini də bilirəm, mətbuatdan da, efirdən də, tanış-bilişdən də eşidib öyrənmişəm. Amma sən bütün bunları öz yazılarında, söhbətlərinlə sanki mənə diqtə edirsən. Elə bil əlimdən tutub məni doğulduğun Tuğ kəndinin məhəllələrində gəzdirirsən. Ermənilərin harda güllə atdığını, harda pusqu qurduğunu göstərirsən mənə. Artıq bütün bunlar mənim masamın üstündəki vərəqlərdə qeydlərə çevrilib. Yaxın

günlərdə sənə ithaf etdiyim və sənəin həyatından bəhs edən "Gecə döyülən qapılar" sənədli-publisist oçerki-mi redaksiyaya təqdim edəcəm.

Bu xəbər məni bir anlıq çaşdırdı. Deməyə söz tapmadım. Hiss etdim ki, gözümün dibində şəh var. Ürəyimin döyüntüsü də biraz dəyişib. Toparlandım. Sadəcə təşəkkür etməyə söz tapa bildim. İçimdə isə o yazını oxuyacağım günün daha tez gerçəkləşməsi diləyi duaya çevrildi. Çox qısa zamandan sonra redaksiyada həmin əlyazmanın ilk oxucusu oldum. Bax onda bir daha Ələvsət Bəşirlinin bir yaradıcı insan olaraq nə qədər böyük diapazonda diqqətçilliyi, həssaslığı mənə bəlli oldu. Anladım ki, Ələvsət müəllim mənim yazılarımı oxuyanda, biz birlikdə olanda etdiyim söhbətləri, danışdığım xatirələri, döyüş bölgəsində yaşayan doğmalarımla əlaqələrimi, bir sözlə, bir nəfərin timsalında bir kəndin, bir elin həyatını özü üçün hər gün söz-söz cümlələrə çevirmiş, qeydlər aparırmış. Ona görə də "Gecə döyülən qapılar"dakı yaşam realığı yazıçı təxəyyülünün məhsulundan daha çox yazıçının realıqdan götürdüyü mövzunun özüdü. Ələvsət müəllim bir yazıçı kimi həm də bu əsərində rəssamlıq edib, portret cizgilər çəkib. Mənim həyatımın cizgilərini...

Bu gün 85 yaşlı olan Ələvsət Bəşirlinin təkə yaradıcılığını yox, həm də bir Azərbaycan İNSANI olaraq şəxsi həyatını, əmək fəaliyyətini, dostlarını, demək olar ki, bütünlüklə tanıyısam, öyrənmişəm. Tutduğu ən yüksək vəzifələrdə belə hamının tanıdığı, sevdiyi kimi qalan, dəyişməyən, heç vaxt hansısa bir vəzifədə kimlərsə tapşırıq verdiyini və yaxud hesabət tələb etdiyini dilinə gətirməyən Ələvsət müəllim adı həyatda da, müxtəlif məclislərdə də, eyni formada, məzmununda qalan insandır. Bir az da açıq desəm o, heç bir halda dəyişmir, necə var elə də qalır. Mən 85 illik yubiley ilə bağlı içimdə olan müəyyən fikirləri, barəsində eşitdiklərimi və sözün verdiyi imkana söykənib hansısa pafoslu sözləri, cümlələri bu yazıya gətirə bilərdim, amma Ələvsət müəllimin, eləcə də Dilərə xanımın gözümün önündə olan sadəliyi, səmimiyyəti məni bu fikirdən daşıdırdı. Çünki səmimiyyət və sadəlik yarınmaq və yaxud pafos sevmir. O, olduğu kimi görünür və göründüyü kimi də olur. Ələvsət Bəşirlinin bu həyatda dostlarına bağlılığı, ailəsinə güvənci, qələmlə, sözlə yaşaması mənə imkan verdi ki, ikicə cümlə yazım:

- Ələvsət müəllim, Sizi tanımaq, oxumaq və dostunuz olmaq mənim üçün böyük şərəfdir. İstərdim ki, hər zaman telefonunuzdan gələn zəng "Mədətoğlu, hardasən?" - deyib qayğılardan, xəyallardan ayırsın məni. Və mən Sizinlə itirdiklərimizi xatırlaya-xatırlaya sabahki günlərimizin yazılarında danışım. 85 yaşınız mübarək, doğma adam!

